

DECIZIE

17 aprilie 2019

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit
al Curții Supreme de Justiție

în componența:

Președintele ședinței, judecătorul
judecătorii

Valeriu Doagă
Tamara Chișca-Doneva
Iurie Bejenaru
Nina Vascan
Mariana Pitic

examinând recursul declarat de către Valentina Dehtearenco,
în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de către Valentina Dehtearenco împotriva Alionei Repin cu privire la restituirea împrumutului și încasarea dobânzii de întârziere și a cheltuielilor de judecată,
împotriva deciziei din 29 noiembrie 2018 a Curții de Apel Chișinău, prin care a fost admis apelul declarat de către Aliona Repin, reprezentată de avocatul Victoria Proca, a fost casată hotărârea din 16 mai 2018 a Judecătoriei Chișinău, sediul Buiucani și a fost emisă o nouă hotărâre cu privire la respingerea acțiunii,

constată:

La data de 29 august 2017 Valentina Dehtearenco a depus cerere de chemare în judecată împotriva Alionei Repin cu privire la restituirea împrumutului și încasarea dobânzii de întârziere și a cheltuielilor de judecată.

În motivarea acțiunii reclamanta a indicat că, la data de 11 aprilie 2014 a încheiat cu Aliona Repin actul juridic – recipisa, conform căreia i-a împrumutat ultimei suma în mărime de 72300 de lei, pe care urma să o restituie până la data de 01 septembrie 2014.

A menționat că, deși termenul de rambursare a împrumutului a fost încălcat, la data de 02 februarie 2016, pârâta, prin intermediul prietenii sale Elena Sfranciuc, i-a transferat prin sistemul de plăți „Money Gram” suma de 950 de Euro, echivalentul a 21030 de lei.

A afirmat că, urmare a restituirii parțiale a datoriei, suma restantă s-a micșorat până la 51270 de lei, care, însă, până în prezent nu a fost restituită de către pârâtă.

A relevat că, perioada de întârziere a constituit 1092 de zile, iar dobânda de întârziere pentru perioada 02 septembrie 2014 - 28 august 2018 constituie 38601,12 lei.

A solicitat încasarea de la pârâtă a împrumutului în mărime de 51270 de lei, a dobânzii de întârziere în sumă de 38601,12 lei și a taxei de stat în sumă de 2696,14 lei.

La data de 03 aprilie 2018 Valentina Dehtearenco, reprezentată de Mihail Silvestru, a depus cerere de concretizare a pretențiilor, prin care a solicitat încasarea împrumutului în sumă de 51270 de lei, a dobânzii de întârziere în sumă de 29603 de lei, a cheltuielilor de asistență juridică și a taxei de stat.

În motivarea cererii de concretizare a pretențiilor a indicat că, încheierea contractului de împrumut s-a materializat prin semnarea recipisei, iar pârâta a confirmat primirea la data de 11 aprilie 2014 a sumei de 72300 de lei.

A susținut că, recipisa din 11 aprilie 2014 întrunește atât condițiile de fond și formă pentru valabilitatea actului juridic, cât și confirmă predarea în baza acestui înscris a sumelor de bani, precum și stabilește data restituirii acestei sume, ceea ce are ca efect excluderea oricărui dubiu privind valabilitatea tranzacției în cauză.

A menționat că, conform recipisei în cauză, pârâta și-a asumat obligația fermă față de reclamantă de a restitui banii la expirarea termenului stabilit. Așadar, la data scadentă, pârâta a executat parțial obligația asumată, fiind achitată suma de 21030 de lei, respectiv, datoria nerestituită până la momentul de față constituie 51270 de lei.

A notat că, multiplele solicitări înaintate pârâtei de a restitui în mod extrajudiciar sumele menționate nu s-au soldat cu succes, aceasta neglijând obligațiunile contractuale și legale și nu a achitat suma datoriei.

A afirmat că, ținând cont de faptul că, pârâta nu și-a executat obligațiile contractuale în termenul stabilit, iar de la scadență a trecut circa 04 ani, încasarea forțată a sumei debitoare este unicul mijloc de apărare a drepturilor încălcate. Totodată, mărimea dobânzii de întârziere pentru nerestituirea împrumutului în termen constituie suma de 29603 de lei.

Prin hotărârea din 16 mai 2018 a Judecătoriei Chișinău, sediul Buiucani a fost admisă parțial acțiunea depusă de către Valentina Dehtearenco și au fost încasate de la Aliona Repin în beneficiul Valentinei Dehtearenco datoria în sumă de 51270 de lei, dobânda de întârziere în sumă de 29603 de lei, cheltuielile de asistență juridică în sumă de 4000 de lei și taxa de stat în sumă de 2426,19 lei, în total suma de 87299,19 lei. În rest acțiunea a fost respinsă ca neîntemeiată.

Prin decizia din 29 noiembrie 2018 a Curții de Apel Chișinău a fost admis apelul declarat de către Aliona Repin, reprezentată de avocatul Victoria Proca, a fost casată hotărârea primei instanțe și a fost emisă o nouă hotărâre, prin care acțiunea depusă de către Valentina Dehtearenco a fost respinsă ca neîntemeiată.

La data de 30 ianuarie 2019 Valentina Dehtearenco a declarat recurs împotriva deciziei instanței de apel, solicitând admiterea acestuia, casarea deciziei instanței de apel și menținerea hotărârii primei instanțe, precum și încasarea taxei de stat achitată la depunerea cererii de recurs.

În motivarea recursului a indicat că, nu este de acord cu decizia instanței de apel, deoarece instanța de apel, contrar prevederilor art. 25 CPC, a avut un rol formal la examinarea cererii de apel.

A afirmat că, constatările instanței de apel contravin probatoriului anexat la materialele cauzei și sunt bazate exclusiv pe declarațiile intimatei.

A susținut că, intimata nu a prezentat careva acte confirmative că, actul juridic din 11 aprilie 2014 este un act juridic simulat.

A notat că, recipisa din 11 aprilie 2014 întrunește atât condițiile de fond și formă pentru valabilitatea actului juridic, cât și confirmă preluarea în baza acestui înscris a sumelor de bani, precum și stabilește data restituirii acestei sume, ceea ce are ca efect, excluderea oricărui dubiu privind valabilitatea tranzacției în cauză.

La data de 25 martie 2019 Aliona Repin, reprezentată de avocatul Victoria Proca, a depus referință la cererea de recurs, prin care a solicitat respingerea recursului și menținerea deciziei instanței de apel.

În conformitate cu art. 440 alin. (2) Codul de procedură civilă, completul din 3 judecători prin încheierea din 10 aprilie 2019 a considerat recursul admisibil și a dispus examinarea fondului de un complet din 5 judecători.

În conformitate cu art. 444 CPC, recursul se examinează fără înștiințarea participanților la proces.

Studiind materialele dosarului, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră recursul întemeiat și care urmează a fi admis cu casarea deciziei instanței de apel și menținerea hotărârii primei instanțe din următoarele considerente.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. f) CPC, instanța, după ce judecă recursul, este în drept să admită recursul, să caseze decizia instanței de apel și să mențină hotărârea primei instanțe.

Pe parcursul judecării cauzei s-a constatat că, la data de 11 aprilie 2014 Valentina Dehtearenco a împrumutat Alionei Repin suma de 72300 de lei până la data de 01 septembrie 2014, fiind întocmită în acest sens o recipisă (f. d. 6).

Conform ordinului de eliberare a numerarului din 02 februarie 2016 și sistemului de plăți „Money Gram”, Aliona Repin, prin intermediul Elenei Sfranciuc, a transferat Valentinei Dehtearenco suma de 950 de Euro, echivalentul a 21030,06 lei, în scopul rambursării împrumutului, fapt recunoscut atât de către recurentă, cât și de către intimată.

Înaintând prezenta cerere de chemare în judecată, care pe parcursul examinării cauzei a fost concretizată, Valentina Dehtearenco a solicitat încasarea de la Aliona Repin a împrumutului în sumă de 51270 de lei, a dobânzii de întârziere în sumă de 29603 de lei, a cheltuielilor de asistență juridică și a taxei de stat.

Prima instanță, fiind investită cu judecarea prezentei cauze, a ajuns la concluzia temeiniciei parțiale a acesteia, încasând de la Aliona Repin în beneficiul Valentinei Dehtearenco datoria în sumă de 51270 de lei, dobânda de întârziere în sumă de 29603 de lei, cheltuielile de asistență juridică în sumă de 4000 de lei și taxa de stat în sumă de 2426,19 lei, în total suma de 87299,19 lei, în rest respingând acțiunea ca neîntemeiată.

Ulterior, instanța de apel, fiind investită cu judecarea apelului declarat de către Aliona Repin, reprezentată de către avocatul Victoria Proca, a ajuns la concluzia temeiniciei acestuia, casând hotărârea primei instanțe și pronunțând o nouă hotărâre, prin care a respins acțiunea ca neîntemeiată.

Pentru a decide astfel, instanța de apel a reținut că, cererea de chemare în judecată depusă de către Valentina Dehtearenco împotriva Alionei Repin cu privire la restituirea împrumutului și încasarea dobânzii de întârziere și a cheltuielilor de judecată nu cade sub incidența art. 617, 668, 709 și 710 din Codul civil.

Totodată, instanța de apel a constatat că, pe parcursul judecării cauzei nu s-a stabilit că, la data de 11 aprilie 2014 Valentina Dehtearenco a transmis, iar Aliona Repin a primit, conform contractului de împrumut, suma solicitată, or, aceste relații au fost acoperite prin contractul de chirie, astfel, prejudiciul cauzat rezultă din activitatea Alionei Repin în funcția de barman la SRL „Valentas-Impex”.

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție, analizând materialele anexate la dosar, în coraport cu legislația în vigoare ce guvernează raportul juridic litigios, a ajuns la concluzia că, soluția dată de către instanța de apel este greșită.

Conform art. 8 alin. (1) din Codul civil, drepturile și obligațiile civile apar în temeiul legii, precum și în baza actelor persoanelor fizice și juridice care, deși nu sunt prevăzute de lege, dau naștere la drepturi și obligații civile, pornind de la principiile generale și de la sensul legislației civile.

Conform art. 512 alin. (1) din Codul civil, în virtutea raportului obligațional, creditorul este în drept să pretindă de la debitor executarea unei prestații, iar debitorul este ținut să o execute. Prestația poate consta în a da, a face sau a nu face.

Art. 867 alin. (1) din Codul civil prevede că, prin contractul de împrumut o parte (împrumutător) se obligă să dea în proprietate celeilalte părți (împrumutatul) bani sau alte bunuri fungibile, iar aceasta se obligă să restituie banii în aceeași sumă sau bunuri de același gen, calitate și cantitate la expirarea termenului pentru care i-au fost date.

În sensul norme citate, este de înțeles că, contractul de împrumut reprezintă o înțelegere (acord) conform căreia împrumutătorul se obligă să dea în proprietate împrumutatului bani sau alte bunuri fungibile, iar ultimul se obligă să restituie aceeași sumă de bani sau bunuri de același gen, calitate sau cantitate.

Conform art. 871 alin. (1) din Codul civil, împrumutatul trebuie să restituie împrumutul în termenul și în modul stabilit în contract.

Conform art. 572 alin. (2) din Codul civil, obligația trebuie executată în modul corespunzător, cu bună-credință, la locul și în momentul stabilit.

La caz, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție reține că, reieșind din prevederile capitolului VII, care reglementează împrumutul, este cert că, Codul civil nu conține reguli speciale cu privire la forma contractului de împrumut, urmând să fie respectate regulile generale referitoare la forma convenției, adică prevederile art. 210 și 211 din Codul civil, conform cărora actele juridice dintre persoanele juridice, dintre persoanele juridice și persoanele fizice se încheie în formă scrisă dacă valoarea obiectului actului juridic

depășește 1000 lei, iar în cazurile prevăzute de lege, indiferent de valoarea obiectului. Faptul încheierii contractului de împrumut în formă scrisă poate fi demonstrat printr-un înscris, semnat de părți (împrumutat și împrumutător), prin telegrame, telefonograme, solicitarea scrisă din partea împrumutatului de amânare a termenului achitării împrumutului, scrisoarea - garanție cu afirmația că împrumutul va fi restituit și altele asemenea, semnate de partea care le-a expedit.

Conform recipisei, semnată de către Aliona Repin la data de 11 aprilie 2014, aceasta a recunoscut că, a împrumutat de la Valentina Dehtearenco suma de 72300 de lei.

Actele cauzei, însă, denotă faptul că, Aliona Repin a executat parțial obligația asumată, fiind restituită doar suma de 21030 lei.

Totodată, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție reține că, argumentul invocat de către Aliona Repin precum că, recipisa din 11 aprilie 2014 este un act juridic simulat, fiind întocmită cu scopul de a garanta achitarea chiriei pentru localul din str. I. Neculce,5, mun. Chișinău, transmis în folosință temporară de către Valentina Dehtearenco, este declarativ. Or, la materialele dosarului nu au fost prezentate careva probe, care ar confirma că, recipisa din 11 aprilie 2014 a fost întocmită cu intenția de a ascunde un alt juridic.

În asemenea circumstanțe, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră că, prima instanță temeinic și legal a încasat de la Aliona Repin în beneficiul Valentinei Dehtearenco împrumutul în sumă de 51270 de lei.

Conform art. 872 alin. (1) din Codul civil, în cazul în care împrumutatul nu restituie în termen împrumutul, împrumutătorul poate cere pentru întreaga sumă datorată o dobândă în mărimea prevăzută la art.619 dacă legea sau contractul nu prevede altfel.

Conform art. 585 din Codul civil, în cazul în care, conform legii sau contractului, obligația este purtătoare de dobândă, se plătește o dobândă egală cu rata de refinanțare a Băncii Naționale a Moldovei dacă legea sau contractul nu prevede o altă rată.

Conform art. 619 alin. (1) din Codul civil, obligațiilor pecuniare li se aplică dobânzi pe perioada întârzierii. Dobânda de întârziere reprezintă 5% peste rata dobânzii prevăzută la art.585 dacă legea sau contractul nu prevede altfel.

Prin urmare, ținând cont de faptul că, părțile au convenit asupra termenului de restituire a împrumutului - până la data de 01 septembrie 2014, nefiind necesară punerea debitorului în întârziere, precum și de calculul dobânzii de întârziere pentru perioada 02 septembrie 2014-05 aprilie 2018, prezentat de către recurentă, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră că, prima instanță temeinic și legal a încasat de la Aliona Repin în beneficiul Valentinei Dehtearenco dobânda de întârziere în sumă de 29603 de lei.

Astfel, din considerentele menționate, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a admite recursul, de a casa decizia instanței de apel și de a menține hotărârea primei instanțe.

În conformitate cu art. 94 alin. (1) CPC, instanța judecătorească obligă partea care a pierdut procesul să plătească, la cerere, părții care a avut câștig de cauză cheltuielile de judecată.

Ținând cont de prevederile legale enunțate, precum și de faptul că, recursul declarat de către Valentina Dehtearenco a fost admis, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră necesar de a încasa de la Aliona Repin în beneficiul Valentinei Dehtearenco taxa de stat pentru depunerea cererii de recurs în sumă de 1213,10 lei.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. f) CPC, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție

decide:

Se admite recursul declarat de către Valentina Dehtearenco.

Se casează decizia din 29 noiembrie 2018 a Curții de Apel Chișinău și se menține hotărârea din 16 mai 2018 a Judecătoriei Chișinău, sediul Buiucani în cauza civilă la cererea de chemare în judecată depusă de către Valentina Dehtearenco împotriva Alionei Repin cu privire la restituirea împrumutului și încasarea dobânzii de întârziere și a cheltuielilor de judecată.

Se încasează de la Aliona Repin în beneficiul Valentinei Dehtearenco taxa de stat pentru depunerea cererii de recurs în sumă de 1213,10 (o mie două sute treisprezece lei zece bani) lei.

Decizia este irevocabilă.

Președintele ședinței,
judecătorul

judecătorii

Valeriu Doagă

Tamara Chișca-Doneva

Iurie Bejenaru

Nina Vascan

Mariana Pitic